

Együtt az élet felé: misszió és evangélizáció egy változó világban

Az Egyházak Világtanácsa Missziói és Evangélizációs Állásfoglalása

Összeállította a Missziói és Evangélizációs Bizottság

A Missziói és Evangélizációs Bizottság az Egyházak Világtanácsa 2006-os Porto-Alegre-i nagygyűlése óta dolgozik egy új ökumenikus missziói állásfoglaláson. Az új nyilatkozatot az Egyházak Világtanácsa 10. nagygyűlésén, a koreai Busanban fogadták el. A Nemzetközi Missziói Tanács és az Egyházak Világtanácsa 1961-es Új-Delhi-i egyesülése óta csak egy hivatalos nyilatkozat született a misszió és evangélizáció kérdéséről, amelyet a Központi Bizottság 1982-ben, „Misszió és Evangélizáció: Egy ökumenikus nyilatkozat” [Mission and Evangelism. An Ecumenical Affirmation] címmel fogadott el. Ez az új missziói nyilatkozat az Egyházak Világtanácsa 2012. szeptember 5-i, Központi Bizottsági ülésén, a görögországi Krétán egyhangú elfogadást nyert. Jelen ökumenikus dokumentum célja, hogy víziót, koncepciót és útmutatást adjon a misszió és evangélizáció értelmezéséhez és gyakorlatához a világ különböző részén. Az Egyházak Világtanácsa tagegyházainál szélesebb körben kívánja megszólítani az olvasókat, azzal a céllal, hogy mindnyájan elkötelezzük magunkat élet mindenki számára megadatott teljessége mellett, az Élet Urának vezetése alatt!

EGYÜTT AZ ÉLET FELÉ: A TÉMA ISMERTETÉSE

1. Hiszünk a Szentháromság Istenben, aki teremtője, megváltója és fenntartója mindennek. Isten teremtette az egész oikumenét a maga képének hasonlatosságára és folyamatosan munkálkodik a világban, hogy megerősítse az életet és örködjön az élet felett. Hiszünk Jézus Krisztusban, a világot megelevenítő Úrban, Isten a világ iránt kinyilvánított szeretetének megtestesülésében (János 3,16)¹. Jézus Krisztus munkájának és missziójának végső célja az élet igenlése annak teljességében (János 10,10). Hiszünk Istenben: a Szentlélekben, a Megelevenítőben, aki fenntartja és megerősíti az életet, valamint megújítja az egész teremtett világot (1Móz 2,7; János 3,8). Az élet tagadása egyenlő az Élet Urának tagadásával. Isten bennünket is meghív a Szentháromság Isten életet adó missziói munkájába és felhatalmaz arra, hogy bizonyosságot tegyünk a mindenkinek adatott bővülő élet víziójáról, az új ég és az új föld látomásában. Hogyan és hol látjuk Isten életadó munkáját, amely képessé tesz bennünket arra, hogy ma részt vegyünk az isteni misszióban?

2. A misszió a Szentháromság Isten szívében gyökerezik, a Szentháromságot összekapcsoló szeretet pedig az egész emberiségre és teremtett világra kiárad. A missziót végző Isten, aki elküldte az Ő Fiát a világba minden népet meghív (János 20,21), és erővel ruhazza fel őket, hogy a reménység közösségei legyenek. Az egyház arra hivatott, hogy ünnepelje az életet és ellenálljon, minden életet elpusztítani akaró erőnek a Szentlélek ereje által és változást vigyen végbe. Nagyon fontos, hogy „vegyük a Szentleket” (János 20,22) és élő bizonyágtevői legyünk az Isten eljövendő országának! A Lélek missziójának újbóli felfedezése által hogyan látjuk ma az Isten misszióját egy változó és sokszínű világban ma?

¹ A bibliai idézeteket a *Biblia. Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kiadja a Magyar Bibliatársulat megbízásából a Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, Budapest, 1990.*, fordítás alapján közöljük.

3. A Szentlélektől nyert új élet a misszió lényege, a magja mindannak, amit teszünk, és ahogy éljük az életünket. A spiritualitás mélységet ad az életünknek és motiválja a cselekedeteinket. A Teremtő szent ajándéka az élet kiteljesítésének és gondviselésének energiája. Ez a missziói spiritualitás olyan átalakító dinamikával bír, amely az emberek spirituális elkötelezettsége és Isten kegyelme által képes átformálni a világot. Hogyan tudunk újra olyan missziót végezni, amely az élet teljességét átalakító spiritualitás is egyben?

4. Isten nem csak az emberiség megmentéséért küldte el a Fiút, vagy azért hogy részleges megváltást adjon. Ellenkezőleg: az evangélium a teremtettség minden része, és az életünk és társadalmunk minden aspektusa számára örömhír. Következésképpen nagyon fontos Isten missziójának kozmikus dimenzióját felismerni és támogatni minden életet, az egész oikumenét, hiszen Isten élet-hálója által össze vagyunk kapcsolva. Hogyan kell bekapcsolódnunk az isteni misszióba, tudva, hogy földünk nyilvánvalóan veszélyben van?

5. A keresztyén misszió történetét a földrajzi meghatározottság jellemezte, vagyis a keresztyén központból irányult az „érintetlen területek”, a föld végső határa felé. Ma azonban radikálisan megváltozott az ekkleziológiai térkép, a „világ keresztyénségének” nagy része a déli és keleti féltekén él². A migráció a világot átható, változó irányú jelenség, és ez a keresztyénség térképét is befolyásolja. A különböző helyeken létrejövő erős pünkösdi és karizmatikus mozgalmak a keresztyénség meghatározó jellemzői napjainkban. Mit jelent a „keresztyénség súlypontjának elmozdulása” a misszióra és evangélizációra, a teológiára és a gyakorlati feladatainkra vonatkozóan?

6. A missziót korábban úgy értelmezték, hogy az egy olyan mozgalom, amely a központ felől a periféria irányába halad, a kivételezettek felől a társadalom kirekesztettjei felé. Napjainkban a kirekesztettek azok, akik a misszió központi szereplői és a missziót, mint transzformáló jelenséget hirdetik. A szerepek eme felcserélődése a misszió tekintetében erőteljes bibliai gyökerekkel rendelkezik, mivel Isten a lenézetteket, bolondokat és erőtleneket választotta ki magának (1 Korinthus 1,18-31), hogy az igazság és béke misszióját végezzék annak érdekében, hogy az élet kiteljesedjen. Amennyiben a misszió értelmezése a „misszió a periféria felé”-ről „misszió a periféria felől”-re változott, mi a periférián élők megkülönböztetett feladata? Tapasztalatuk és víziójuk miért lényeges a misszió és evangélizáció mai újra definiálásához?

7. Olyan világban élünk, amelyben a mammonba vetett hit az evangélium hitelét veszélyezteti. A piaci ideológia azt a tévhitet kelti, hogy a világpiac majd megmenti a világot a végtelen növekedés által. Ez a mítosz nem csupán a gazdasági életre veszélyes, hanem az emberek spirituális világára nézve is, sőt nemcsak az emberiségre, hanem az egész teremtett világra. Hogyan hirdessük az evangéliumot és Isten országának értékeit a világpiacon, vagy hogyan győzhetünk a piac lelkülete fölött? Milyen misszióra van szükség az egyház részéről a világméretű gazdasági, ökológiai igazságtalanság és krízis közepette?

8. Minden keresztyén, egyház és gyülekezet a szabadítás örömhírének, Jézus Krisztus evangéliumának élő hírvivője kell, hogy legyen. Az evangélizáció határozott, de alázatos bizonyosságtétel a hitünkről és meggyőződésünkről a másik ember felé. Nem más, mint a másik ember megajándékozása Istennek a Krisztusban adott szeretetével, kegyelmével és jótéteményeivel. Elkerülhetetlen gyümölcse az igazi hitnek. Éppen ezért minden generációban

² V.ö. Todd F. Johnson, Kenneth R. Ross (eds.), Atlas of Global Christianity, Edinburgh, Edinburgh University Press, 2009.

szükséges az egyháznak az evangelizáció iránti elkötelezettségét erősíteni, hiszen ez lényegi része annak, ahogy Isten szeretetét a világ felé közvetítjük. Hogyan hirdetjük Isten szeretetét és igazságát az individualizált, szekularizált és materialista világban élő generáció felé?

9. Az egyház egy vallási és kulturális szempontból pluralista kontextusban él, amelyben új kommunikációs technológiák segítik az embereket egymás identitásának és életcéljának megismerésében. A keresztyének nemcsak helyben, hanem globálisan is más vallású és kultúrájú emberekkel kerülnek kapcsolatba, és együtt építik a szeretet, béke és igazság társadalmát. A pluralitás kihívás az egyház számára, a felekezeti párbeszéd és kultúrákon átívelő kommunikáció iránti komoly elköteleződés elkerülhetetlen. Mik az ökumenikus szempontok a közös bizonyoságtétel és életet adó misszió gyakorlata tekintetében, egy olyan világban ahol több vallás és kultúra él együtt?

10. Az egyházat Isten azért ajándékozta a világnak, hogy azt egyre inkább Isten országa irányába formálja. Missziója, hogy új életet hozzon és hirdesse Isten szeretetének jelenvalóságát a világban. Isten missziójában egységesen részt kell vállalnunk, leküzdv azokat a különbségeket és feszültségeket, amelyek fennállnak közöttünk, annak érdekében, hogy a világ megtérjen és mindnyájan egyek legyünk (János 17,21). Az egyház, mint Krisztus tanítványainak közössége befogadó közösséggé kell, hogy váljon, és azért kell, hogy fáradozzon, hogy gyógyulást és megbékélést hozzon a világba. Hogyan újulhat meg az egyház, hogy missziói legyen és az élet kiteljesedéséért munkálkodjon?

11. E nyilatkozat kiemel néhány kulcsfontosságú változást a Szentlélek missziójának értelmezésével kapcsolatban a Szentháromság Isten misszióján belül (missio Dei – isteni misszió), mely felsmerések a Misszió és Evangelizációs Bizottság munkája keretében születtek. Ezek négy főcím alá sorolhatók:

- A misszió lelke: Az Élet lehelete
- A felszabadítás lelke: misszió a perifériáról
- A közösség lelke: az Egyház működésben
- A pünkösdi lelke: jó hír mindenek számára

Ezekre a perspektívákra való odafigyelés lehetővé teszi a dinamizmus, az igazság, a sokszínűség és az átalakulás kifejezésekre való koncentrációt, mint amelyek meghatározzák a missziót a mai változó világban. Válaszként a fenti kérdésekre, a mai misszió és evangelizációt illetően tíz megállapítást teszünk e dokumentum zárásaként.

A MISSZIÓ LELKE: AZ ÉLET LEHELETE

A Lélek missziója

12. Az Isten Lelke – *ru'ach* – kezdetben a vizek felett lebegett (1Móz 1,2), ez volt az emberiség életének és leheletének forrása (1Móz 2,7). A héber biblia szerint a Lélek vezette Isten népét – inspiráló bölcsesség (Péld 8), megerősítő prófécia (Ézs 61,1), száraz csontokat megelevenítő (Ezekiel 37), buzdító álmok (Joel 2) és az Úr dicsőségével töltötte be a templomot (2Krón 7,1).

13. Ugyanez az isteni Lélek, amelyik a „vizek felett lebegett” a teremtéskor leszállt Máriára (Lk 1,35) és megszületett Jézus. A Szentlélek adott erőt Jézusnak a keresztségben (Mk 1,10) és küldte el küldetésére teljesítésére (Lk 4,14, 18). Jézus Krisztus, Isten Szentlelkével telve meghalt a kereszten. Kilehelte lelkét (Jn 19,30). A halálból, a hideg sírból a Szentlélek erejével feltámadt, mint első zsengeje azoknak akik meghaltak (Róm 8,11).

14. Feltámadása után Jézus Krisztus megjelent az övéi között és elküldte tanítványait: „Ahogyan engem elküldött az Atya, én is elküldelek titeket” (Jn 20,21-22). A Szentlélek ajándékától, a „felülről kapott erővel” új közösséggé váltak, akik Krisztusba vetett reménységről tettek bizonyosságot (Lk 24,49; ApCsel 1,8). A Lélek egyesítő ereje által a korai egyház tagjai közösségben éltek és mindenük közös volt (ApCsel 2,44-45).

15. A Léleknek a teremtésben megnyilvánuló teljessége, és a megváltásban látható partikularitása együttesen a Lélek missziója mely az új égre és az új földre irányul, amikor Isten lesz „minden mindenkben” (1Kor 15,24-28). A Szentlélek a világban gyakran titokzatos és ismeretlen módon munkálkodik, túl minden elképzelésünkön (Lk 1,34-35; Jn 3,8; ApCsel 2,16-21).

16. A Biblia bizonyágtétele szerint a Szentléleknek a misszióban többféle szerepe is van. Az egyik nézőpont szerint a Szentlélek teljesen Krisztustól függ, a Vigasztaló, Aki eljön, mint Tanácsadó és Közbenjáró azután, hogy Krisztus visszatért az Atyához. A Szentlélek Krisztus jelenlétének folytatója, akit azért küldött, hogy a missziót elvégezze. Ez a fajta értelmezés vezet egy olyan missziológiai felfogáshoz, amely a kiküldetésre és elmenetelre koncentrál. Következésképpen a keresztyén misszióra való pneumatológiai fókuszálás annak alapvető krisztocentrikusságát ismeri fel és a Szentlélek munkáját a Jézus Krisztusban adott megváltáshoz kapcsolja.

17. Egy másik perspektíva szerint a Szentlélek, az „Igazság Lelke” elvezet „a teljes igazságra” (Jn 16,13) és fűj, ahová akar (Jn 3,8), ezért a teljes kozmoszt felöleli, ezért a Szentlélek Krisztus forrása, az egyház pedig az Isten népének eszkatológiai találkozási pontja (*synaxis*) Isten országában. A második felfogás szerint a hívők békességben indulnak (a misszióba), miután az eukarisztia közösségében az Isten eszkatológiai országának előízét látták és érezték. A misszió, mint kiküldetés a következménye, nem pedig az eredete az egyháznak, és ezért a „liturgia utáni liturgia” nevet viseli³.

18. Egyértelműnek látszik, hogy a Lélek által veszünk részt a szeretet missziójában, ami a Szentlélek életének a középpontjában van. Ez vezet a keresztyén bizonyágtételhez, amely szüntelenül hirdeti Isten megszabadító erejét Jézus Krisztus által és folyamatosan megerősíti Isten dinamikus munkáját az egész teremtett világban a Szentlélek által. Mindenki, aki válaszol Isten szeretetére arra hivatott, hogy a Lélekkel együtt részt vegyen Isten missziójában.

Misszió és a teremtett világ kibontakozása

19. A misszió a Szentháromság Isten határtalan szeretetének kiáradása. Az isteni misszió a teremtés pillanatában kezdődik. A teremtés és Isten léte összekapcsolódik. Isten Lelkének missziója kegyelemből mindnyájunkat átölel, és mindnyájunkról gondot visel. Következésképpen a szűk emberközpontú nézeteinket hátra kell hagyni és olyan missziói formákat kell találni, amelyek kifejezik megbékélt kapcsolatunkat az egész teremtett világgal. Felismerjük a föld fájdalmát, amikor halljuk a szegények sírását és tudjuk, hogy a föld a kezdetektől fogva kiált Istenhez az emberi igazságtalanság miatt (1Móz 4,10).

20. A teremtés-központú misszió már elindult egyházainkban az ökológiai igazságért valamint fenntartható életmóddért és az életet tiszteletben tartó spiritualitás növekedéséért folytatott mozgalmak által. Sajnos azonban gyakran elfelejtjük, hogy az egész teremtett világ beletartozik

³ V.ö. Ion Bria, *The Liturgy After Liturgy. Mission and Witness from an Orthodox Perspective*, Geneva, WCC, 1996. A fogalmat eredetileg Anastasios Yannoulatos érsek alkotta, majd Ion Bria terjesztette el széles körben.

az Istennel való megbékélt egységbe, amelynek szolgálatára hívtunk is (2Kor 5,18-19). Nem gondoljuk, hogy a földet magát nem kellene óvni és csak az embereket kellene védeni: mind a föld, mind a testünk a Lélek kegyelméből átformálásra szorul. Amint Ézsaiás víziója és János látomása mutatja, a menny és a föld újjá lesz teremtve (Ézsaiás 11,1-9; 25,6-10; 66,22; Jel 21,1-4).

21. Részvételünk a misszióban, jelenlétünk a teremtésben és a Lélektől kapott életfolytatásunk szükségszerűen összekapcsolódik, hiszen egymást alakítják. A három elválaszthatatlan egymástól. Ha ezt mégis megpróbáljuk, spiritualitásunk individualista lesz, amely tévesen azt hiteti el, hogy Istenhez tartozhatunk úgy, hogy közben nem szükséges a felebarátunkhoz való tartozásunkat is érezni. Így spiritualitásunk olyan lesz, amelyben akkor is jól érezzük magunkat, ha a teremtett világ másik része sérül vagy reménytelen.

22. A misszióban új megtérésre (*metanoia*) van szükség, amely új alázatot követel Isten Lelkének missziójával kapcsolatban. A missziót eddig úgy értettük és gyakoroltuk, mint amit az emberiség egyik része visz véghez a másik rész felé. Ezzel ellentétben az emberek az egész teremtett világgal közösségben dicsőíthetik a Teremtő munkáját. Sok tekintetben a teremtés misszió az emberiség felé, például a természeti világnak megvan a gyógyító ereje, amellyel az emberi szívet és testet meg tudja gyógyítani. A bölcsességirodalom dicséri Teremtőjét (Zsolt 19,1-4; 66,1; 96,11-13; 98,4; 100,1; 150,6). A Teremtő öröme és csodája a teremtésben a spiritualitásunk egyik forrása (Jób 38–39).

23. Szeretnénk tehát megerősíteni spirituális kapcsolatunkat a teremtett világgal hiszen sajnos a valóság az, hogy a föld szennyezett és kizsákmányolt állapotban van. A konzumerizmus nem határtalan fejlődést, hanem a föld készleteinek végtelen kihasználását eredményezi. Az emberi mohóság vezet a globális felmelegedéshez és egyéb éghajlati változásokhoz. Amennyiben ez a trend folytatódik és a föld ilyen mértékben, halálosan sérül, milyenek képzeljük el a megváltást? Az nem lehetséges, hogy csak az emberiség váltatik meg, és a teremtett világtöbbi része elpusztul! Az ökológiai igazságosságot nem lehet elválasztani a megváltástól, és a megváltás nem lehetséges egy új alázat nélkül, amely a földön minden élőlényre tekintettel van.

Lelki ajándékok és megkülönböztetés

24. A Szentlélek szabadon és részrehajlás nélkül kínálja ajándékait (1Kor 12,8-10; Róm 12,6-8; Ef 4,11), amelyek arra valók, hogy szolgáljunk velük (1Kor 12,7; 14:26) és munkáljuk az egész teremtett világ megbékélését (Róm 8,19-23). A Lélek egyik ajándéka a lelkek megkülönböztetése (1Kor 12,10). Az Isten Lelkét látjuk ott, ahol az élet kiteljesedik minden irányba, beleértve az elnyomottak felszabadítását, a megtört közösségek gyógyítását és megbékéltetését és a teremtés helyreállítását. Megkülönböztetünk továbbá gonosz lelkeket ott, ahol a halál és pusztulás erői veszélybe sodorják az életet.

25. A korai keresztyének, mint sokan ma is egy olyan világban éltek, ahol sokféle lélek élt együtt. Az Újszövetség megkülönböztet többféle lelket, köztük gonosz lelkeket is, „szolgáló lelkeket” (például angyalokat, Zsid 1,14), „erőket” és „hatalmakat” (Ef 6,12), fenevadat (Jel 13,1-7) és más erőket – jót és gonoszt egyaránt. Pál apostol bizonyosságot tesz a lelki harcokról (Ef 6,10-18; 2Kor 10,4-6) és a gonosznak való ellenállási kötelességről (Jakab 4,7; 1Pt 5,8). Az egyházak arra hivatottak, hogy meglássák a világba küldött és életet adó Lelket és a Szentlélekkel együtt segítsék Isten igazságos uralkodásának eljövételét (ApCsel 1,6-8). Amikor látjuk a Szentlélek jelenlétét, kötelességünk válaszolni, tudván, hogy Isten Lelke mindent felforgató Lélek és határainkon túlra vezet majd - meglepetésünkre.

26. A Szentháromság Istennel való találkozás bensőséges, személyes és közösségi, mely kifelé irányít, misszióra buzdít. A Lélek hagyományos szimbólumai és megnevezései (mint például a tűz, fény, harmat, forrás, felkenetés, gyógyítás, olvadás, melengetés, vigasztaló, megnyugtató, bátorító, pihentető, megtisztító, tündöklő) azt mutatja, hogy a Lélek ismeri az emberi életet és összekapcsolódik minden kapcsolati, élet- és teremtés-aspektussal, amellyel a misszió foglalkozik. A Lélek különböző szituációkba és helyzetekbe vezet, a másik megismerésére, találkozási szférákba és az emberi küzdelem kritikus helyzeteibe.

27. A Szentlélek a bölcsesség lelke (Ézs 11,3; Ef 1,17) és igazságra vezérel (Jn 16,13). A Lélek az emberi kultúrát és teremtettséget inspirálja, tehát misszióknak lényege, hogy elismerjük, tiszteljük és együttműködünk az életet adó bölcsességgel minden kultúrában és kontextusban. Sajnáljuk, hogy a kolonizációval összefüggő misszió gyakran lenézett kultúrákat és a helyiek bölcsességét nem ismerte fel. Az életet megerősítő helyi bölcsesség és kultúra Isten Lelkének ajándéka. Értékeljük azon emberek vallomását, akiknek kultúráját megvetették és lenézték teológusok és tudósok, mert bölcsességük alapvető és gyakran új irányt adó, amely újra összekapcsol a teremtésben élő Lélekkel, és amely segít meglátni Isten kinyilatkoztatását a teremtésben.

28. Azt a tényt, hogy a Lélek velünk van, nem bizonygatni, hanem mások által is láthatóan élni kell. Pál apostol is kifejezi ezt, amikor arra buzdítja a gyülekezetet, hogy a Lélek gyümölcseit teremjék, úgymint: szeretet, öröm, békesség, türelem, szívésség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás (Gal 5,23). Ahogy ezeket a gyümölcsöket teremjük, reménység szerint a Lélek szeretetét és erejét fogják rajunk meglátni.

Transzformáló spiritualitás

29. Az autentikus keresztyén bizonyágtétel nem csak arról szól, hogy mit teszünk a misszióban, hanem, hogy hogyan éljük meg a saját misszióinkat. A missziót végző egyház csak a mélyen a Szentháromságon belüli szeretetből táplálkozó spiritualitásból fakadhat. A spiritualitás adja életünk legmélyebb értelmét. Stimulál, motivál és dinamizmust kölcsönöz az életünknek. Az élet kiteljesedésének energiája, és elköteleződésre hív, hogy ellenálljunk minden erőnek, hatalomnak és rendszernek, amely az életet elutasítja, pusztítja vagy csorbítja.

30. A missziói spiritualitás minden esetben transzformatív. A missziói spiritualitás ellenáll minden életet elpusztítani akaró értéknek és rendszernek és meg akarja változtatni azokat, bárhol legyenek is ezek gazdaságunkban, politikánkban vagy egyházunkban. „Istenhez és Isten ingyen ajándékához való hűségünk arra kényszerít, hogy elutasítsunk minden bálványimádást, igazságtalan rendszert, uralkodni és kizsákmányolni akaró politikát a jelenlegi világgazdasági rendszerünkben. A gazdaság és gazdasági igazságosság minden esetben hitkérdés, mivel ezek Istennek a teremtett világgal kapcsolatos tervével függnek össze”⁴. A missziói spiritualitás arra motivál, hogy szolgáljuk Isten életet adó munkáját és nem a mammon, hogy együtt foglaljunk helyet Isten asztalánál, ahelyett, hogy személyes kapzsiságunknak szolgálnánk, hogy igyekezzünk változtatni a világon, mégpedig úgy, hogy leküzdjük a régi énjükhöz ragaszkodó hatalmasok önző érdekeit.

31. Jézus mondta: „Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak” (Mt 6,24). A határtalan növekedés a szabad világpiacon uralma révén olyan ideológia, mely azt hirdeti, hogy nincs alternatívája, és megszámlálhatatlan áldozatot követel a szegényektől és a természettől. „Azzal

⁴ Alternative Globalization Addressing Peoples and Earth (AGAPE). A Background Document, Geneva, WCC, 2005, p.13.

a hamis ígérettel áltat, hogy a teremtett világot a gazdaság és jólét fogja megmenteni, és ennek érdekében az élet minden területén szuverenitást és elköteleződést követel, ami azonban bálványimádáshoz vezet”⁵. Ez egy világméretű mammon-rendszer, amely a kizárólag a tehetősek és hatalmasok korlátlan meggazdagodását szolgálja, mégpedig a végtelen kizsákmányolás által. Ez a fajta kapzsiság veszélybe sodorja Isten teljes országát. Isten uralma éppen ellentéte a mammon uralmának.

32. Az átalakulást a passió misztériuma fényében lehet megérteni: „Ha vele együtt haltunk meg, vele együtt fogunk élni is. Ha tűrünk, vele együtt fogunk uralkodni is.” (2Tim 2,11-12). Az elnyomás, diszkrimináció vagy fájdalom idején a Krisztus keresztje Isten szabadításának ereje (1Kor 1,18). Egyesek ma is az életükkel fizetnek keresztyén bizonyoságtételük miatt, emlékeztetve bennünket arra, hogy a tanítványság áldozattal jár. A Lélek ad bátorságot a keresztyéneknek, hogy meggyőződésük szerint éljenek az üldöztetés és mártíromság ellenére is.

33. A kereszt az egyházat is bűnbánatra szólítja fel a misszióban a hatalommal való visszaéléssel vagy a rossz hatalommal való élés miatt. „A hatalommal kapcsolatos asszimetriák és kiegyensúlyozatlanság miatt, amelyek megosztják és zavarják az egyház és a világ életét, bűnbánatot kell tartanunk, és kritikusan kell reflektálnunk a hatalmi rendszereket illetően és számon kérhető módon kell használni a hatalmi struktúrákat.”⁶ A Lélek erősíti az erőtleneket és kényszeríti az erőseket, hogy megüresítsék magukat a kiváltságoktól azok érdekében, akik erőtlenek.

34. A Lélekkel való élet azt jelenti, hogy az életet teljességében éljük. Feladatunk, hogy olyan életet éljünk, amelyben tiszteletet kap minden, amit a Lélek éltet, hogy szolidaritást vállaljunk azért, hogy megszűnjön a kilátástalanság és az aggodalom (Zsolt 23, Ézs 43,1-5). A misszió a Szentlélek újra felfedezésére buzdít és az élet minden területén változásra szólít fel: újat és változást hoz a személyes és kollektív életünk minden területén.

35. A Szentlélek kísér utunkon, de nem mindig úgy, ahogyan mi szeretnénk. A Lélek csodája az, ahogy Isten munkálkodik a perifériákon és azokon az embereken keresztül, akik számkivetettnek tűnnek.

A FELSZABADÍTÁS LELKE: MISSZIÓ A PERIFÉRIÁRÓL

36. Isten terve a világgal nem az, hogy újat teremtsen helyette, hanem, hogy újjáteremtse azt, amit Isten szeretete és bölcsessége által már megteremtett. Jézus azzal kezdte szolgálatát, hogy hirdette, hogy a Lélek van őrajta, hogy a szabadulást hirdesse a foglyoknak, a vakoknak szemük megnyílását és hirdesse az Úr kedves esztendejét (Lk 4:16-19). Küldetését úgy végezte, hogy kora perifériára szorult embereiben segített, nem atyáskodó könyörületből, hanem mert élethelyzetük a világ bűnösségéről tanúskodott és az élet után való vágyódásuk Isten tervei felé mutattak.

37. Jézus Krisztus segíti és felemeli azokat, akik a társadalom számkivetettjei annak érdekében, hogy minden, ami az étellel ellentétes megváltozzék. Ide tartoznak azok a kultúrák, rendszerek, amelyek generálják és fenntartják a hatalmas erőket, a diszkriminációt és az embertelenséget, és amelyek kihasználják és elpusztítanak embereket és a földet. A misszió perifériáról arra hív, hogy megértsük a különböző erők dinamikáját, a globális rendszereket és struktúrákat és a

⁵ The Accra Confession. Covenanting for Justice: in the Economy and the Earth, World Alliance of Reformed Churches, 2004, §10.

⁶ Edinburgh 2012. Common Call 2010, §4.

kontextuális valóságokat. A keresztyén missziót gyakran úgy értelmezték és gyakorolták, hogy figyelmen kívül hagyták Isten együttérzését azokkal, akik a perifériára szorultak. Ezért a misszió a perifériáról arra hívja az egyházat, hogy a missziót újra Isten Lelkének ajándékként tekintse, mert Ő azon munkálkodik, hogy az élet mindenki számára kiteljesedjen.

Miért a periféria és miért a marginalizáció?

38. A perifériáról érkező misszió az egyház és misszió, sőt az élet minden területén jelentkező igazságtalansággal száll szembe. Alternatív missziói mozgalom, szemben azzal a felfogással, hogy a missziót csak az erősek végezhetik az erőtlenek felé, a gazdagok a szegények felé, a kiváltságosak a periférián élők felé. Ezek a megoldások elnyomáshoz és kisemmizéshez vezetnek. A misszió a perifériáról szerint a középpontban lenni azt jelenti, hogy valakinek a jogai, szabadsága és egyénisége elismert és tiszteletben tartott; a periférián élni azt jelenti, hogy az igazság és a becsület a legtöbbször nem jár ki. Ám a periférián élők is képviseltetve vannak és gyakran észreveszik azt is, ami a középpontból láthatatlan. A periférián élők sebezhető pozícióban élnek, érezve azt, hogy milyen kivételes erők fenyegetik életüket és a legjobban érzékelik küzdelmüket; a kivételezett helyzetben élők sokat tanulhatnak a marginális kondíciók között élőktől.

39. A periférián élők olyan Istentől kapott ajándékok birtokosai, amelyek kihasználatlanok a lenézés miatt, a lehetőségek és az igazságosság híján. Az életért vívott küzdelmükben a periférián élők az élő reménység megtestesítői, a kollektív ellenállás és kitartás példái, amelyek szükségesek ahhoz, hogy hűségesek legyünk Isten megígért országához.

40. Mivel a missziói feladatok kontextusa befolyásolja annak célját és karakterét, a missziói munka résztvevőinek szociális helyzetére tekintettel kell lenni. A missziológiai reflexióknak fel kell ismerni a különböző értékeket, amelyek hatással vannak a missziói perspektívákra. A misszió rendeltetése nem csak az, hogy az embereket a perifériáról a központi erőter felé juttassuk, hanem az, hogy szembeszálljon azokkal, akik úgy maradnak a középpontban, hogy másokat továbbra is a perifériára szorítanak. Ezzel szemben az egyház feladata, hogy változtasson az erőviszonyokon.

41. A misszió a múltban és a jelenben is a legtöbbször a társadalom perifériáján élő emberek felé irányult. Ezek általában az utóbbiakat befogadóknak tekintették és nem a misszió ágenseit látták bennük. Ehhez a fajta misszióhoz gyakran társultak elnyomó és életellenes rendszerek. Általában a központban lévők privilégiumait szolgálták és nem fordult szembe a gazdasági, szociális, kulturális és politikai rendszerekkel, amelyek sokakat kirekesztettek. A központból kiinduló missziót paternalizmus és felsőbbrendűség motiválja. Történelmileg a keresztyénység a nyugati kultúrával azonosult és ez vezetett olyan negatív konzekvenciákhoz, mint a marginalizáció áldozatai személy-voltának a tagadása.

42. A periférián élők komoly kérdése, hogy a társadalmak, kultúrák és civilizációk, nemzetek és még az egyházak sem tisztelik az emberi méltóságot és értéket. Az igazságtalanság a megkülönböztetések gyökere, amelyek a marginalizálást és elnyomást szülik. Az, hogy Isten az igazságosságot kíván, félreérthetetlenül kapcsolódik Isten természetéhez és szuverenitásához: „Mert Istenetek, az Úr, istenek Istene és uraknak Ura, aki... Igazságot szolgáltat az árvának és az özvegynek, szereti a jövevényt, kenyeret és ruhát ad neki (5Móz 10,17-18). Minden missziói aktivitás ezért tekintettel kell, hogy legyen minden ember és teremtmény védelmére (lásd Ézs 58).

A misszió, mint kihívás és ellenállás

43. Isten missziójának elfogadása (*missio Dei*) arra mutat, hogy olyan Istenben hiszünk, Aki a történelemben és a teremtésben, konkrét valóságban és időben munkálkodik, aki keresi az élet teljességét igazságosság, béke és megbékélés által. Istennek a Szentlélek által végzett felszabadító és megbékéltető munkájában való részvétel ezért azt jelenti, hogy észrevesszük és leleplezzük azokat a démonokat, amelyek kihasználnak vagy rabszolgává tesznek. Ez azt jelenti például, hogy leépítjük a patriárchális ideológiákat, az őslakosok önrendelkezési jogait tiszteletben tartjuk és szembeszállunk a rasszizmus illetve a kasztrendszer szociális beágyazottságával.

44. Az egyház reménysége Isten eljövendő országának érkezésében gyökerezik. Magában foglalja Isten és az emberiség, valamint az egész teremtett világ helyes kapcsolatának visszaállítását. Annak ellenére, hogy ez a vízió eszkatológiai valóság, határozottan erősíti és segíti Isten szabadító munkájában való részvételünket az „utolsó előtti” időkben.

45. Az Isten missziójában való részvétel Jézus nyomdokaiban járva történik, aki azért jött, hogy ő szolgáljon és nem azért, hogy őt szolgálják (Mk 10,45); aki hatalmasokat döntött le trónjukról, és megalázottakat emelt fel (Lk 1,46-55); és, akinek szeretetét kölcsönösség és az egymásra utaltság jellemzi. Ezért elköteleződést igényel a küzdelem és az Isten akaratával ellenkező, az élet teljességét gátló erőkkel való szembeszállás mellett, illetve szolidaritást mindenkivel, aki az igazság, méltóság és élet érdekében küzd.

Igazságosságra és befogadásra törekvő misszió

46. Isten uralmával kapcsolatban az örömhír az, hogy igazságos és befogadó világot ígér. Az inkluzivitás igazságos kapcsolatokat feltételez az emberiség és a teremtett világ közösségén belül, az emberiség és a teremtett világ kölcsönös tiszteletét és egymás megszentelt értékességének kölcsönös megbecsülését. Segíti ugyanakkor mindenkinek a komolyan vételét a közösség életében. A Krisztusban kapott keresztség életre szóló elköteleződést jelent a reménységről való bizonyágtétel mellett, hogy legyőzzük az akadályokat annak érdekében, hogy közös identitást találjunk Isten uralma alatt (Gal 3,27-28). Következésképpen a diszkrimináció minden formája Isten előtt megengedhetetlen.

47. Jézus ígérete szerint sok utolsó lesznek elsők (Mt 20,16). Azáltal, hogy az egyház radikális támogatást nyújt a társadalom számkivetettjeinek, azt mutatja meg, hogy elkötelezett Isten országa értékeinek felmutatása mellett (Ézs 58,6). Azáltal, hogy nem önközpontú életet folytat, helyet készít Isten uralmának, hogy az átjárja az emberi létezését. Az erőszak fizikai, pszichológiai és spirituális megnyilvánulásait mind a személyes kapcsolatokban, mind pedig a gazdasági, politikai és szociális rendszerekben ellenzi és így Isten világban való munkájáról tesz bizonyágot.

48. A valóságban azonban a misszió, a pénz és a politikai erők stratégiai partnerek. Annak ellenére, hogy teológiai és missziológiai párbeszédünk sokat mond a misszióban lévő egyház szolidaritásáról a szegényekkel, a gyakorlatban sokszor érdekei az erősekhez, a gazdagokhoz kötök és pénzt igyekeznek keresni azért, hogy az egyházi bürokráciát fenntarthassa. Ezért fontos arról elmélkedni, hogy mi az örömhír a kivételezettek és erősek felé.

49. Az egyház arra hivatott, hogy Istennek a Jézus Krisztusban kinyilvánított szent és életigenlő tervét a világban megjelenítse. Eszerint a közösséget romboló értékeket és gyakorlatokat el kell utasítani. A keresztyének arra hivatottak, hogy felfedjék a diszkrimináció minden bűnös formáját és változtassanak az igazságtalan struktúrákon. Ez az elhívás elvárást támaszt az egyházzal szemben. Az egyháznak el kell tehát utasítania az elnyomó erőket a saját sorain belül

is, és mint alternatív kulturális közösség szükséges megjelennie. A bibliai mandátum mindkét testamentumon belül a szövetséges közösség felé: „De közöttetek ne így legyen” (Mt 20,26).

A misszió mint gyógyítás és egészség

50. Az egyén és közösség gyógyítása és egészsége érdekében tett fáradozások a misszió fontos részei. A gyógyítás nem csak, hogy központi részt kapott Jézus munkásságában, hanem a követői felé elhangzott elhívásban is szerepelt, hogy kövessék példáját (Mt 10,1). A gyógyítás ugyanakkor a Szentlélek egyik ajándéka (1Kor 12,9; ApCsel 3). A Lélek megerősíti az egyházat az életet segítő misszióban, amelybe bele tartozik az imádság, a lelkipozítás és a professzionális segítségnyújtás egyik felől, másfelől pedig a prófétai elutasítása mindannak ami fájdalmat okoz, azoknak a struktúráknak, amelyek igazságtalanságot táplálnak és tudományos kutatások keretében másokon kísérleteznek.

51. Az egészség több, mint fizikai vagy/és mentális jól-lét, és a gyógyítás nem elsősorban orvosi. Ez a fajta egészség az egyház bibliai teológiai tradíciójának felel meg, amely az embert, mint többdimenziós egységet látja, melyben a test, a lélek és az elme egymáshoz kapcsolódik és egymástól függ. Ezért elismeri az személyi mivolt és a teljesség („egész-ség”) szociális, politikai és ökológiai dimenzióit. A teljes egészség egy Istennek a végidőkre vonatkozó ígéretével összefüggő állapot, de egy valóságos jelenbeli állapot is egyben⁷. Az egész nem egy statikus, harmonikus egyensúly, hanem Istennel, az emberiséggel és a teremtéssel együtt, közösségben való élés. Az individualizmus és az igazságtalanság a közösségépítés és így a kiteljesedés ellenségei. Az egészségi állapot vagy fogyatékoság – vagy akár a HIV fertőzés – alapján elkövetett diszkrimináció Jézus tanításával ellentétes. Amikor az egyéni és közösségi élet egésze összefogásra kerül, és ahol a számkivetettek és periférián élők szeretetben közösségbe kerülnek úgy, hogy egy egészként tartoznak össze, Isten országának a jelét látjuk a földön megvalósulni.

52. A társadalmak általában a fogyatékoság és betegséget a bűn következményének vagy egy orvosi problémának látják, amelyet meg kell oldani. Az orvosi modell a korrekciót és a gyógyítást hangsúlyozta arra vonatkozóan, ami az egyént illetően „hiányosság”. Sokan azonban, akik a periférián élnek, nem érzik magukat „hiányosnak” vagy „betegnek”. A Biblia számos olyan példát hoz, ahol Jézus valamilyen fogyatékosággal élő embert gyógyított meg, de legalább olyan fontos, hogy a közösségen belül is a helyére állította vissza az illetőt. A gyógyítás sokkal inkább az élet teljességének visszaállítása és nem a vélt vagy valós hibának a kijavítása. Ahhoz, hogy kiteljesedjen, az elidegenült, szétválasztott részeket össze kell rakni. A gyógyításon túl kell látni és a bibliai fókuszra kell a perspektívában lenni. A misszió az egyház és társadalom fogyatékkal vagy betegséggel élő tagjait is fel kell, hogy karolja.

53. A keresztyén orvosi misszió mindenki számára elérhető egészséget szeretne abban az értelemben, hogy a föld minden lakója minőségi orvosi ellátásban részesülhessen. Az egyházak az egészség és gyógyítás folyamatában számtalan alkalommal átfogó módon vállalnak részt. Klinikákat és missziói kórházakat hoznak létre vagy támogatnak, lelkipozítói szolgálatot kínálnak valamint terápiás csoportokat és egészségügyi programokat; a helyi gyülekezetek önkéntesei beteg társaikat látogathatják meg. A gyógyítás folyamatába beletartozhat a betegért és a beteggel való imádság, a bűnvallás, a megbocsátás hirdetése, a kézzel való megkenés és a lelki ajándékok használata (1Kor 12). De azt is meg kell jegyezni, hogy a keresztyén istentisztelet alkalmatlan formái, köztük a nagyszabású gyógyító istentiszteletek, ahol a gyógyítót Isten mellé emelik fel és ahol hamis vágyak születhetnek ugyanakkor sokat

⁷ Healing and Wholeness. The Church's Role in Health, Geneva, WCC, 1990, p.6.

árthatnak az embereknek. Ez nem azt jelenti tagadását annak, Isten csodálatosan, gyógyító módon beavatkozhat némely esetben.

54. Mint tökéletlen emberek közössége és egy olyan teremtett világ része, amely a fájdalomtól szenved és a szabadulásra vár, a keresztyén közösség a reménység jele és Isten országának a földi előjele lehet (Róm 8,22-24). A Szentlélek az igazságért és a gyógyításért munkálkodik sokféle értelemben és örömmel van abban a közösségben, amely Krisztus missziójának megtestesítője.

A KÖZÖSSÉG LELKE: EGYHÁZ MŰKÖDÉSSEN

Az isteni misszió és az egyház élete

55. Az egyház a Szentháromság Isten szeretetéből jön létre. „Isten szeretet” (1Jn 4,8). A misszió válasz Isten sürgető szeretetére, amely a teremtésben és a megváltásban mutatkozik meg. „Isten szeretete hív minket” (*Caritas Christi urget nos*). Ez a közösség (*koinonia*) megnyitja szívünket és életünket testvéreink felé Isten szeretetének továbbadásával egyetemben (2Kor 5,18-21). Istennek ebben a szeretetében élve az egyház arra hivatott el, hogy jó hír legyen minden ember számára. A Szentháromság Isten túlaradó szeretete a forrása minden misszióknak és evangélizációknak.

56. Isten szeretete, amely a Szentlélekben nyilvánul meg, inspiráló ajándék a teljes emberiségnek „minden időben és helyen”⁸, minden kultúrában és helyzetben. A Szentlélek erőteljes jelenléte, amely Jézus Krisztusban, a megfeszített és feltámadt Úrban jelentetett ki, bevezet minket az élet teljességébe, amely Isten ajándéka mindannyiunk számára. Krisztus által a Szentlélekben Isten betölti az egyházat, feltárva szándékát a világ számára, és felhatalmazza, valamint képessé teszi az egyház tagjait arra, hogy ezeknek a céloknak a megvalósításában részt vegyenek.

57. Az egyház a történelemben nem mindig létezett, de mind teológiailag, mind empirikusan a misszió céljából jött létre. Nem lehetséges az egyház és a misszió szétválasztása sem eredetüket, sem céljukat tekintve. Isten missziós szándékának betöltése az egyház célja. Az egyház és a misszió közötti kapcsolat rendkívül közvetlen, mert a krisztusi Lélek, amely képessé teszi az egyházat a misszióra, maga az egyház élete is. Ugyanakkor, amikor az egyházat a világba küldte, Jézus Krisztus a Szentlelket az egyházba lehelte (Jn 20, 19-23). Ezért az egyház a misszió által él, ahogyan a tűz az égés által létezik. Ha nem végez missziót, megszűnik egyház lenni.

58. Az Isten missziójából való kiindulás „alulról” épülő ekkleziológiai megközelítéshez vezet. Ebben a perspektívában nem az egyháznak van missziója, hanem a misszióknak van egyháza. A misszió nem az egyházak terjeszkedése, hanem Isten üdvözítésének megtestesítése ebben a világban. Ebből következik az egyház apostoli jellegének dinamikus értelmezése: az apostoli jelleg nem csupán az egyház hitének korokon át való megőrzése, hanem részesedés az apostoli hivatásban is. Ezért az egyházaknak mindenekelőtt misszionáló egyházaknak kell lenniük.

Az isteni misszió és az egyház egysége

59. A közösségi hitgyakorlás fontos módja a misszióban való részvételnek. A keresztség által egymás testvéreivé válunk, akik összetartoznak Krisztusban (Zsid 10,25). Az egyház arra hivatott el, hogy inkluzív közösség legyen, amely mindenkit szívesen fogad. Szóval, tettel és

⁸ *Baptism, Eucharist and Ministry*, Faith and Order Paper no.111, 1982, §19.

tulajdon létével az egyház előízét veszi Isten eljövendő királysága látomásának és tanúvallomást tesz arról. Az egyház a hívők *összeegyülekezése* és békességben való *kimenetele*.

60. A gyakorlatban, ahogyan teológiailag is, a misszió és az egység egymáshoz tartoznak. Ebben a tekintetben, 1961-ben a Nemzetközi Missziói Tanácsnak (IMC) és az Egyházak Világtanácsának (EVT) az egyesülése jelentős lépés volt. Ez a történelmi tapasztalat arra bátorít minket, hogy higgyünk abban, hogy a misszió és az egyház egyesülhetnek egymással. Ez a cél azonban még nem valósult meg teljesen. Folytatnunk kell az utat századunkban friss próbálkozásokkal, hogy az egyház valóban misszionálóvá váljék.

61. Az egyházak felismerik ma azt, hogy sok tekintetben még nem adekvát megtestesítői Isten missziójának. Néha még mindig dominál a misszió és egyház különletének érzése. A teljes és valódi egység hiánya a misszióban még mindig kárt tesz az isteni misszió evilági betöltésének autenticitásában és hitelességében.. Urunk úgy imádkozott, „hogymindnyájan egyek legyenek... hogy elhiggye a világ” (Jn 17,21). Így a misszió és az egység egybefonódik. Következésképpen szükség van arra, hogy az egység egy még szélesebb értelmezése felé nyissuk meg az egyházzal és misszióval alkotott nézetünket: az emberiség egysége, továbbá Isten egész teremtésének kozmikus egysége felé is.

62. A szabad piacgazdaság erős versenykörnyezete sajnos hatással volt néhány egyházra és egyházközi mozgalomra, amelyek így „nyertesek” igyekeznek lenni a többiekkel szemben. Ez akár olyan agresszív eljárás módok átvételéhez is vezethet, amelyek már egyháztag keresztyénekre irányulnak abból a célból, hogy rávegyék őket felekezeti hovatartozásuk megváltoztatására. A mindenáron való számbeli növekedésre törekvés összeegyeztethetetlen a keresztyén tanítványtól elvárt mások iránti tisztelettel. Jézus nem hatalom vagy pénz által vált Krisztusunkká, hanem önmaga megüresítése (*kenózis*) és kereszthalála által. A misszió ezen alázatos értelmezése nem csupán formálja módszereinket, hanem Krisztusban való hitünk valódi természete és lényege ez. Az egyház szolga Isten missziójában és nem úr. A misszionáló egyház önmegüresítő szeretetben dicsőíti Istent.

63. A keresztyén közösségek sokszínűségükben arra hívtak el, hogy meghatározzák és gyakorolják a közös tanúságtétel módjait, társas viszony és együttműködés lelkületében, az evangélizáció kölcsönösen tiszteletteljes és felelős formáin keresztül is. "A közös tanúságtétel az, amelyet az „egyházak, még ha szét is vannak szakadva, együtt tehetnek, különösképpen együttes erőfeszítéseken keresztül, ezáltal téve nyilvánvalóvá az igazság és az élet bármely olyan isteni ajándékait, melyekben már most közösen részesülnek, és melyeket együtt tapasztalnak meg.”⁹

64. Az egyház missziói jellege azt is jelenti, hogy lennie kell olyan módnak, amely által az egyházak és az egyházközi illetve egyházon túli struktúrák¹⁰ szorosabban kapcsolódhatnak egymáshoz. Az IMC és az EVT egyesülése új keretet hozott létre az egyházi egység és misszió továbbgondolásához. Míg az egységről szóló vitákat igencsak áthatják a strukturális kérdések, a missziós társaságok flexibilitást és szubszidiaritást képviselhetnek a misszióban. Míg az egyházközi és egyházon túli mozgalmak számára az egyházi lehorgonyzás felelősségre vonhatóságot és irányt adhat, az egyházközi és egyházon túli struktúrák segíthetik az egyházakat, hogy ne feledkezzenek meg dinamikus apostoli jellegükről.

⁹ Thomas F. Best, Günther Gassmann eds., *On the Way to Fuller Koinonia: Official Report of the Fifth World Conference on Faith and Order, Santiago de Compostela 1993*, Faith and Order Paper no.166, Geneva, WCC, 1994, p.254.

¹⁰ Az eredetiben: „*para-church structures*” (a ford.)

65. Az Egyházak Világtanácsa Missziói és Evangélizációs Bizottsága (CWME), amely közvetlen örököse az együttműködés és egység területére vonatkozó 1910-es edinburgh-i kezdeményezéseknek, az egyházak és missziós társaságok számára struktúrát biztosít a misszióban való egység kifejezésére és erősítésére szolgáló útkeresés céljából. Az EVT szerves részeként a CWME új missziós és egység-értelmezésekkel tudott kapcsolatba kerülni katolikus, ortodox, anglikán, protestáns, evangélikál, pünkösdi és őslakos egyházakból az egész világon. Az EVT kontextusa különösen elősegítette a szoros munkakapcsolatokat a római katolikus egyházzal. Az evangélikákkal való növekvő együttműködési intenzitás, főleg a *Lausanne-i Világevangelizációs Mozgalom és az Evangéliumi Világszövetség kapcsán, gazdagon hozzájárult az ökumenikus teológiai gondolkodáshoz a misszió és az egység témájában. Közösen fontosnak tartjuk, hogy az egész egyháznak tanúságot kell tennie a teljes evangéliumról az egész világon.*¹¹

66. A Szentlélek, az egység Lelke, egyesíti az embereket és az egyházakat is, hogy mind proaktívan, mind konstruktívan ünnepeljék a különbözőségben megvalósuló egységet. A Lélek biztosítja mind a dinamikus kontextust, mind a szükséges forrásokat az emberek számára ahhoz, hogy biztonságos, pozitív és tápláló környezetben kutassák a különbségeket abból a célból, hogy befogadó és kölcsönösen felelős közösséggé váljanak.

Isten felhatalmazza a missziói egyházat

67. Krisztus által a Szentlélekben Isten betölti az egyházat, felhatalmazza tagjait és erőt ad nekik. A keresztyének számára a misszió egy sürgős belső kényszerre válik (1Kor 9,16), sőt a Krisztusban való hiteles élet tesztjévé és kritériumává. A misszió Krisztus szeretetének alapigényében gyökerezik: *meghívni másokat, hogy részt vegyenek az életnek abban a teljességében, amelyet Krisztus hozott el. A részvétel Isten missziójában ezért természetes kell, hogy legyen minden keresztyén ember és egyház számára, nem csupán bizonyos egyének vagy speciális csoportok számára.*¹²

68. Ami hitelessé teszi a keresztyén üzenetet Isten nagy szeretetéről az emberiség és minden teremtmény felé, az az, ha egy véleményen vagyunk, ahol lehetséges, és, ha közös tanúbizonyságot teszünk illetve számot adunk arról a reménységről, amely bennünk van (1Pt 3,15). Ezért az egyházak közös nyilatkozatok *gazdag tárházát hozták létre, amelyek egyesülő illetve egyesült egyházakat is eredményeztek; továbbá sok dialógus alakult ki, amelyeknek az volt a céljuk, hogy visszaállítsák a keresztyének egységét a gyógyulás és megbékélés egyetlen élő szervezetében. A Szentlélek munkájának újrafelfedezése a gyógyulásban és megbékélésben, amely a mai missziói teológia középpontjában áll, jelentős ökumenikus implikációkkal bír.*¹³

69. Bár az egyházak között megvalósuló „látható” egység nagy jelentősége nem vitatható, az egységet nem csak a szervezeti struktúrák szintjén kell keresni. Missziói perspektívából fontos meglátni, hogy mi segíti Isten missziójának ügyét. Más szavakkal, a misszió egysége az alapja az egyházak látható egységének, amely implikációkkal bír az egyház rendje számára. Az egység elérésére történő kísérleteknek összhangban kell lenniük az igazságosságra irányuló bibliai hívással. Az igazságosságra hívásunknak néha magában kell foglalnia a hamis egységek

¹¹ Vö. “The Whole Church Taking the Whole Gospel to the Whole World: Reflections of the Lausanne Theology Working Group,” 2010.

¹² Mission and Evangelism in Unity, CWME Study Document, 2000, §13.

¹³ Vö. Mission as Ministry of Reconciliation, in Jacques Matthey ed., You Are the Light of the World: Statements on Mission by the World Council of Churches 1980-2005, Geneva, WCC, 2005, pp.90-162.

összetörését, amelyek elhallgattatnak és elnyomnak. A valódi egység mindig maga után vonja a befogadást és a mások iránti tiszteletet.

70. A nagyarányú világméretű migráció mai kontextusa kihívást jelent az egyházak egységre irányuló elkötelezettsége számára, mégpedig meglehetősen gyakorlati módokon. Megmondatott, hogy „A vendégszeretetről meg ne feledkezzetek, mert ezáltal egyesek – tudtukon kívül – angyalokat vendégeltek meg” (Zsid 13,2). Az egyházak menedékhelyek lehetnek a migráns közösségek számára, továbbá az interkulturális programok szándékolt gyűjtőpontjai.¹⁴ Az egyházak arra hívták el, hogy egyesek legyenek abból a célból, hogy az isteni missziót szolgálják etnikai és kulturális határokon túl. Multikulturális szolgálatot és missziót kell, hogy létrehozzanak, amely a diverzitásban való közös tanúságtétel konkrét megnyilvánulása. Ez maga után vonhatja az igazságosság támogatását a migrációs politika területén, illetve a xenofóbiának és rasszizmusnak való ellenállást. A nők, gyerekek és dokumentumokkal nem rendelkező munkások gyakran a legsebezhetőbbek a bevándorlók között minden kontextusban. De a nők gyakran az új, bevándorlók között végzett szolgálatok élvonalában is állnak.

71. Isten vendégszeretete arra hív bennünket, hogy felülemelkedjünk a kulturálisan domináns csoportokat mint befogadókat és a bevándorló illetve kisebbséget alkotó embereket mint vendégeket értelmező bináris fogalmakon. Ehelyett Isten vendégszeretetében Isten a befogadó és mi mindannyian meghívottak vagyunk a Szentlélek által, hogy alázattal és kölcsönösséggel Isten missziójában részt vegyünk.

Helyi gyülekezetek: Új kezdeményezések

72. Míg értékeljük a Lélek egységét az egy Egyházban, az is fontos, hogy megbecsüljük azokat a módokat, ahogyan a Lélek minden egyes helyi gyülekezetet vezet saját kontextuális valóságukra való válaszájukban. A mai megváltozott világ arra hívja a helyi gyülekezeteket, hogy új kezdeményezésekbe fogjanak. Például a szekularizált globális Északon a kontextuális misszió új formái, mint az „új szerzetesség” („new monasticism”), a „felnövekvő egyház” („emerging church”) és „friss megnyilvánulások” („fresh expressions”), *újraredefiniáltak és új életre keltették az egyházakat. Az egyházi lét kontextuális módjainak kutatása kiváltképpen releváns lehet a fiatalok számára. Egyes egyházak a globális Északon pub-okban, kávéházakban vagy átalakított mozikban találkoznak. Az interneten történő egyházi életbe való bekapcsolódás vonzó a nemlineáris, vizuális és experimentális módon gondolkozó fiatalok számára.*

73. *Mint a Cselekedetek könyve korai egyházának, úgy a helyi gyülekezeteknek is abban a kiváltságban van részük, hogy a feltámadott Krisztus jelenlétével jelzett közösséget formáljanak. Sokak számára a taggá válás elfogadása vagy elutasítása hozzákapcsolódik azokhoz a pozitív vagy negatív tapasztalatokhoz, amelyeket egy helyi gyülekezettel kapcsolatban szereztek, s amely gyülekezet akadály vagy a változás közvetítője lehet.*¹⁵ Ezért létfontosságú, hogy a helyi gyülekezetek folyamatosan megújuljanak és a misszió Lelke ösztönözze őket. A helyi gyülekezetek határterületek és a misszió elsődleges közvetítői.

¹⁴ “Report of WCC Consultation on Mission and Ecclesiology of the Migrant Churches, Utrecht, the Netherlands, 16-21 November 2010.”

International Review of Mission, 100.1., 2011, pp.104-107.

¹⁵ Christopher Duraisingh ed., Called to One Hope: The Gospel in Diverse Cultures, Geneva, WCC, 1998, p.54.

74. Az istentisztelet és a sákramentumok kulcsfontosságú szerepet játszanak a transzformatív spiritualitás és misszió kialakításában. A Biblia kontextuális olvasása szintén elsődleges forrása annak, hogy a helyi gyülekezetek Isten igazságának és szeretetének hírnökeivé és tanúivá váljanak. A szentélyben végzett liturgiának csak akkor van teljes integritása, amikor Isten misszióját mindennapi életünkben közösségeinkben megéljük. A helyi gyülekezeteknek tehát ki kell lépniük komfortzónáikból és határokat kell átlépniük Isten missziójáért.

75. Sokkal inkább, mint ezelőtt, a helyi gyülekezetek kulcsfontosságú szerepet játszhatnak a kulturális és faji határok átlépésének hangsúlyozásában és annak állításában, hogy a kulturális különbözőség a Lélek ajándéka. Ahelyett, hogy a migrációt problémaként észleljük, úgy is lehet rá tekinteni, mint amely új lehetőségeket biztosít az egyházak számára, hogy újra felfedezzék önmagukat. Interkulturális és multikulturális egyházak helyi szinten történő létrehozásának lehetőségeire inspirál. Minden egyház létrehozhat egy helyet különböző kulturális közösségek találkozására, és megragadhatja az izgalmas lehetőségeket, amelyek korunkban az interkulturális misszió kontextuális megnyilvánulásaival kapcsolatban adódnak.

76. A helyi gyülekezetek, a korábbiakkal ellentétben, ma globális kapcsolatokat alakíthatnak ki. Sok inspiráló és transzformatív kapcsolat alakul ki egyházak között, amelyek földrajzilag távol vannak egymástól és nagyon különböző kontextusokban helyezkednek el. Ezek innovatív lehetőségeket kínálnak, de nincsenek buktatók nélkül. Az egyre népszerűbb rövidtávú „missziói utak” segíthetnek a világ különböző részein élő egyházak között társulásokat létrehozni, de egyes esetekben elhordozhatatlan terhet raknak a szegény helyi egyházra vagy teljesen figyelmen kívül hagyják a már létező egyházakat. Míg ezek az utak veszéllyel és óvatossággal járnak együtt, ezek a különféle kulturális és társadalmi-gazdasági kontextusokban létrejövő expozíciós lehetőségek hosszú távú változáshoz is vezethetnek, amikor az utazó visszatér hazai közösségébe. A kihívás az, hogy a lelki ajándékok gyakorlásának módjait megtaláljuk, amelyek felépítik a teljes egyházat minden tagban (1Kor 12-14).

77. *Az igazságosság támogatása már nem a nemzeti nagygyűlések (országos zsinatok) és központi hivatalok kiváltsága csak, hanem a tanúságtétel egy formája, amely a helyi egyházak elköteleződését is megkívánja. Például, az EVT Erőszak Elleni Évtized (2001-2011) programja egy előterjesztéssel zárult a Nemzetközi Ökumenikus Béke Nagygyűlésen: „Az egyházaknak segítségül kell lenniük a mindennapi választások meghatározásában, amelyek vagy előmozdítják az emberi jogokat valamint a nemek közötti és a klíma-igazságosságot, az egységet és a békét vagy visszaélnek azokkal”.*¹⁶ A helyi egyházaknak a mindennapi életben való megalapozottságuk mind legitimitást, mind motivációt nyújt az igazságosságért és békéért folyó harcban.

78. Az egyház minden geopolitikai és társadalmi-gazdasági kontextusban szolgálatra (*diakónia*) hivatott el – hogy megélje Isten népe közösségének hitét és reményét, tanúságot téve arról, amit Isten tett Jézus Krisztusban. Szolgálaton keresztül az egyház részt vesz Isten missziójában, követve Szolga-Ura útját. Az egyház arra hivatott el, hogy diakóniai közösség legyen, hogy a szolgálat hatalmát kinyilvánítsa az uralkodás hatalma fölött, lehetővé tegye és táplálja az élet lehetőségeit, és tanúságot tegyen Isten átváltoztató kegyelméről olyan szolgálatokon keresztül, amelyek Isten uralmának ígéretére irányulnak.¹⁷

¹⁶ Glory to God and Peace on Earth: The Message of the International Ecumenical Peace Convocation, WCC, Kingston, Jamaica, 17-25 May 2011, p.2.

¹⁷ “Diakonia in the Twenty First Century: Theological Perspectives,” WCC Conference on Theology of Diakonia in the 21st Century, Colombo, Sri Lanka, 2-6 June 2012, p.2.

79. Ahogyan az egyház egyre mélyebben felismeri missziói közösségként való identitását, kifelé tekintő jellege az evangélizációban talál kifejezést.

A PÜNKÖSD LELKE: JÓ HÍR MINDENEK SZÁMÁRA

Az evangélizációra hívás

80. A tanúságtétel (*martyria*) az evangélizációban ölt konkrét formát: a teljes evangélium közzlése a teljes emberiséggel az egész világon.¹⁸ Célja a világ üdvözülése és a Szentháromság Isten dicsősége. Az evangélizáció missziói tevékenység, mely explicitté és egyértelművé teszi Jézus Krisztus testté léételének, szenvedésének és feltámadásának központiságát anélkül, hogy határokat szabna Isten megmentő kegyelmének. Célja, hogy ezt a jó hírt mindazokkal megossza, akik még nem hallották, és meghívja őket a Krisztusban való élet élményére.

81. „Az evangélizáció a szívek kiáramlása, amelyeket betölt az Isten szeretete az Őt nem ismerők iránt.”¹⁹ Pünkösdkor a tanítványok nem tehettek mást, mint Isten hatalmas tetteit hirdették (Csel 2,4; 4,20). Az evangélizáció, bár nem zárja ki a misszió különböző dimenzióit, az evangélium explicit és szándékos kifejezésére összpontosít, magába foglalva „a meghívást személyes megtérésre, új életre Krisztusban és tanítványságra”.²⁰ Míg a Szentlélek egyeseket arra hív el, hogy evangélisták legyenek (Ef 4,11), mindannyiunknak számot kell adnunk a reményről, amely bennünk van (1Pt 3,15). Nemcsak egyesek, hanem az egész egyház együtt arra hivatott el, hogy evangélizáljon (Mk 16,15; 1Pt 2,9).

82. Korunk világát vallásos identitások és meggyőződések túlzott hangsúlyozása jellemzi, amelyek úgy tűnnek, hogy rombolnak és kegyetlenkednek Isten nevében, ahelyett, hogy gyógyítanak és táplálnak a közösségeket. Egy ilyen kontextusban fontos felismerni, hogy a prozelitizmus nem legitim módja az evangélizáció gyakorlásának.²¹ A Szentlélek azt választja, hogy társként együtt dolgozzon az emberek igehirdetésével és a jó hírt közzlésükkel (vö. Rm 10,14-15; 2Kor 4,2-6), de csak Isten Lelke az, aki új életet teremt és újjászül (Jn 3,5-8; 1Thessz 1,4-6). Elismerjük, hogy az evangélizáció bizonyos időkben eltorzult és elvesztette hitelességét, mert egyes keresztyének „megtéréseket” erőltettek erőszakos eszközökkel vagy a hatalommal való visszaéléssel. Mindazonáltal bizonyos kontextusokban, az erőszakos térítések vádjait a domináns csoportoknak az a vágya motiválja, hogy a perifériára szorultak továbbra is elnyomott identitásokkal és embertelen körülmények között éljenek.

83. Az evangélizáció egy ember hitének és meggyőződésének megosztása másokkal, az ő meghívásuk, hogy tanítványokká váljanak, akár ragaszkodnak más vallási hagyományokhoz, akár nem. Ez mind bizonyossággal, mind alázattal kell, hogy történjen, illetve a világunkért érzett meggyőződéses szeretetünk kifejezéseként. Ha azt állítjuk, hogy szeretjük Istent és embertársainkat, de nem osztjuk meg a jó hírt velük sürgősen és következetesen, szeretetünk integritását tekintve megcsaljuk önmagunkat, akár Isten, akár az emberek irányában. Nincs nagyobb ajándék, amelyet embertársainknak ajánlani tudunk attól, hogy megosztjuk velük és bemutatjuk nekik Isten szeretetét, kegyelmét és irgalmát Krisztusban.

¹⁸ Minutes and Reports of the Fourth Meeting of the Central Committee, WCC, Rolle, Switzerland, 1951, p.66.

¹⁹ The Lausanne Movement, The Cape Town Commitment, 2010, Part I, 7(b).

²⁰ Vö. Congregation for the Doctrine of the Faith, Doctrinal Note on Some Aspects of Evangelization, No.12, 2007, pp. 489-504.

²¹ Towards Common Witness: A Call to Adopt Responsible Relationships in Mission and to Renounce Proselytism, WCC Central Committee, 1997.

84. Az evangélizáció bűnbánathoz, hithez és keresztséghez vezet. Az igazság meghallása a bűnnel és gonosszal szemben választ kíván – pozitívát vagy negatívát (Jn 4,28-29 vö. Mk 10,22). Megtérést provokál, amely magában foglalja az álláspontok, prioritások és célok megváltozását. Eredménye az elveszettek üdvözülése, a betegek gyógyulása és az elnyomottak illetve az egész teremtés felszabadulása.

85. Az evangélizáció, bár nem zárja ki a misszió különböző dimenzióit, az evangélium explicit és szándékos kifejezésére összpontosít, magába foglalva „a meghívást személyes megtérésre, új életre Krisztusban és tanítványságra”.²² Különböző egyházakban különbözőképpen értelmezik azt, hogy a Lélek hogyan hív bennünket kontextusainkban evangélizálni. Egyesek számára az evangélizáció főként az emberek Jézus Krisztus általi személyes megtéréshez vezetése; mások számára az evangélizáció szolidaritásban való létről és keresztyén tanúbizonyosság felajánlásáról szól az elnyomottakkal való jelenlét által; megint mások úgy tekintenek az evangélizációra, mint Isten missziójának egyik komponensére. A különböző keresztyén hagyományok másképp jelölik meg a misszió és evangélizáció aspektusait, azt azonban állíthatjuk, hogy a Lélek hív bennünket az evangélizáció egy felfogása felé, amely a helyi egyház életére alapozódik, ahol az istentisztelet (*leiturgia*) kibogozhatatlanul hozzákapcsolódik a tanúbizonyoságtételhez (*martyria*), szolgálathoz (*diakonia*) és közösséghez (*koinonia*).

Evangélizáció Krisztus módján

86. Az evangélizáció a jó hír továbbadása mind szóban, mind cselekedetben. A szóbeli hirdetés vagy az evangélium (*kerygma*) prédikálása útján történő evangélizáció mélyen biblikus. Azonban, ha szavaink nincsenek összhangban tetteinkkel, evangélizációnk nem hiteles. A szóbeli kijelentés és a látható tett kombinációja tanúságot tesz Isten Jézus Krisztusban való kinyilatkoztatásáról és szándékairól. Az evangélizáció szorosan kapcsolódik az egységhez: az egymás iránti szeretet a demonstrációja annak az evangéliumnak, amelyet hirdetünk (Jn 13, 34-35), míg a meg hasonlítás szégyen az evangéliumra nézve (1Kor 1).

87. Léteznek történelmi és korunkbeli példái a keresztyének által végzett hívő, alázatos szolgálatnak, akik saját helyi kontextusukban dolgoznak, és akikhez a Lélek társult, hogy az élet teljességét hozzák létre. Szintén sok keresztyén, akik misszionáriusokként éltek és dolgoztak távol saját kulturális kontextusuktól, alázattal, kölcsönösséggel és tisztelettel tették ezt; Isten Lelke azokban a közösségekben is ott mozgott, hogy átalakulást hozzon létre.

88. Sajnálatos módon, az evangélizációt néha olyan módokon gyakorolták, amelyek inkább elárulják, mint megtestesítik az evangéliumot. Ha ez történik, a bűnbánat helyénvaló. A misszió Krisztus módján magában foglalja mások méltóságának és jogainak az elismerését. Arra hívtunk el, hogy másokat szolgáljunk, ahogyan Krisztus is tette (vö. Mk 10,45; Mt 25,45), a kizsákmányolás vagy megvezetés bármilyen formája nélkül.²³ Ilyen individualizált kontextusokban, lehetséges összekeverni az evangélizációt egy „termék” megvásárlásával vagy eladásával, ahol mi döntünk arról, hogy a keresztyén élet milyen aspektusait akarjuk felvenni. Ehelyett, a Lélek elutasítja azt az elméletet, hogy Jézus jó híre mindenek számára kapitalista

²² Fontos megjegyezni, hogy nem minden egyház értelmezi az evangélizációt úgy, ahogy az itt kifejezésre került. A római katolikus egyház úgy utal az evangélizációra, mint *missio ad gentes* (misszió az emberek felé), azokra irányulva, akik nem ismerik Krisztust. Szélesebb értelemben a rendes pasztorális munka leírására használatos, míg az „új evangélizáció” kifejezés jelenti a pasztorális megközelítését azoknak, akik már nem gyakorolják a keresztyén hitet. Vö. Doctrinal Note on Some Aspects of Evangelization.

²³ World Council of Churches, Pontifical Council for Interreligious Dialogue, World Evangelical Alliance, Christian Witness in a Multi-Religious World: Recommendations for Conduct, 2011.

módon megvásárolható, és megtérésre hív bennünket, átalakulásra személyes szinten, amely ahhoz vezet, hogy az élet teljességét mindenek számára hirdessük.

89. A hiteles evangelizálás alázaton és mindenek iránti tiszteleten alapszik, és a dialógus kontextusában virágzik. Előmozdítja az evangélium, a gyógyítás és megbékélés üzenetét, szóban és tettben. „Nincs evangelizálás szolidaritás nélkül; nincs keresztyén szolidaritás, amely nem foglalja magában Isten eljövendő királysága üzenetének továbbadását.”²⁴ Az evangelizáció ezért inspirálja az interperszonális és közösségi kapcsolatok építését. Az ilyen hiteles kapcsolatok gyakran helyi hívő közösségekben tápláltnak a legjobban és helyi kulturális kontextusokon alapulnak. A keresztyén tanúságtétel ugyanannyira múlik jelenlétünkön, mint szavainkon. Helyzetekben, ahol nyilvános tanúságtétel az egyén hite mellett nem lehetséges életének kockáztatása nélkül, csak egyszerűen az evangélium megélése erőteljes alternatíva lehet.

90. Tudatában a különböző vallási meggyőződéseket és a keresztyén tanúságtétel változatos értelmezéseit képviselő emberek és közösségek között húzódó feszültségeknek, a hiteles evangelizációt életigenlő értékeknek kell irányítaniuk, ahogyan a „Keresztyén tanúságtétel egy sokvallású világban: Viselkedési javaslatok” című közös nyilatkozatban kinyilatkoztatták:

a. A vallási vagy világi hatalom általi erőszak, diszkrimináció, elnyomás minden formájának elutasítása, beleértve a hatalommal való visszaélést – akár pszichológiai vagy társadalmi.

b. A vallásszabadság elfogadása, a hit gyakorlása és megvallása a megtorlástól vagy megfélemlítéstől való félelem nélkül. Kölcsönös tisztelet és szolidaritás, amely igazságosságot, békét és mindenek közös javát segíti elő.

c. Tisztelet minden ember és emberi kultúra iránt, de ugyanakkor azon elemek felismerése a mi kultúránkban is, mint patriarchizmus, rasszizmus, kasztizmus stb., amelyek számára az evangélium kihívást kell, hogy jelentsen.

d. A hamis tanúbizonyság megtagadása és odafigyelés a kölcsönös tiszteletben történő megértéshez.

e. Szabadság biztosítása a döntéshozás részéül szolgáló, emberek és közösségek által való, folyamatban lévő ítéletalkotó felismerésekhez.

f. Kapcsolatépítés más vallások híveivel illetve vallást nem gyakorlókkal, a mélyebb kölcsönös megértés, megbékélés és együttműködés előmozdítására a közös céljából.²⁵

91. Olyan világban élünk, amelyet erősen befolyásol az individualizmus, a szekularizmus, materializmus és más ideológiák, amelyek kihívást jelentenek Isten országának értékei számára. Habár az evangélium végül jó hír mindenek számára, rossz hír azon erők számára, amelyek hamisságot, igazságtalanságot és elnyomást támogatnak. E tekintetben, az evangelizáció prófétai hivatás, amely magában foglalja az igazság szólását a hatalomhoz reménységben és szeretetben (Csel 26,25; Kol 1,5; Ef 4,15). Az evangélium felszabadító és átalakító. Hirdetése kell, hogy tartalmazza a társadalmak átalakulását igazságos és inkluzív közösségek létrehozásának látomásával.

92. A gonosz és az igazságtalanság ellen való állásfoglalás és a profetikus magatartás néha találkozhat az elnyomással és erőszakkal, következőképpen szenvedéshez, üldözéshez és akár halálhoz is vezethet. A hiteles evangelizálás magában foglalja a sebezhetőséget, Krisztus példájának követését a kereszt hordozása és magunk megüresítése által (Fil 2,5-11). Ahogyan a mártírok vére az egyház magja volt a római üldöztetés alatt, ma az igazságosságra és a

²⁴ The San Antonio Report, p.26; Mission and Evangelism: An Ecumenical Affirmation, §34; Called to One Hope, p.38.

²⁵ Christian Witness in a Multi-Religious World: Recommendations for Conduct, 2011.

tisztességre törekvés Krisztus erőteljes tanújává teszi az embert. Jézus ezt az önmehtagadást összekapcsolta az ő követésére irányuló hívással és az örök üdvösséggel (Mk 8, 34-38).

Evangélizáció, vallásközi párbeszéd és keresztyén jelenlét

93. Mai világunk pluralitásában és komplexitásában sok különböző hitet, ideológiát és meggyőződést képviselő emberrel találkozunk. Hiszünk abban, hogy az Élet Lelke örömet és az élet teljességét hozza el. Isten Lelke ezért minden kultúrában megtalálható, amely az életet igenli. A Szentlélek rejtélyes módon működik, és nem értjük teljesen a többi vallási hagyományban a Lélek működését. Elismerjük, hogy van benne rejlő érték és bölcsesség az eltérő életadó spiritualitásokban. Ezért, a hiteles misszió a „másikat” partnerré teszi, nem pedig a misszió „tárgyává”.

94. A dialógus egy módja közös életünk és céljaink megerősítésének az életigenléssel és a teremtés integritásával kapcsolatban. Dialógus vallási szinten csak akkor lehetséges, ha azzal az elvárással kezdünk, hogy azzal az Istennel találkozunk, aki megelőzött minket és jelen volt az emberekkel saját kontextusukban.²⁶ Isten ott van, mielőtt jövünk (Csel 17) és a mi feladatunk nem az, hogy Istent elhozzuk magunkkal, hanem, hogy tanúbizonyságot tegyünk arról az Istentről, aki már ott van. A dialógus egy őszinte találkozásról gondoskodik, ahol minden fél leteszi az asztalra, ami ő maga, nyitott, türelmes és tiszteletteljes módon.

95. Az evangélizáció és a dialógus különböznek, de összefüggnek. Jóllehet a keresztyének remélik és imádkoznak azért, hogy minden ember élő ismeretet szerezzen a Szentháromság Istentről, az evangélizáció nem a dialógus célja. Mindamellet, mivel a dialógus szintén „elkötelezettségek kölcsönös találkozója”, Jézus Krisztus jó híre továbbadásának van benne legitim helye. Továbbá a hiteles evangélizáció az élet és a tett dialógusának kontextusában helyezkedik el és a „dialógus lelkületében”: „a hozzáállást barátság és tisztelet jellemzi”.²⁷ Az evangélizáció nem csak legmélyebb meggyőződéseink hirdetése, hanem mások meghallgatása is, a mások által kihívás átélése és az ezáltal való gazdagodás (Csel 10).

96. Kiváltképpen fontos a dialógus eltérő hitű emberek között, nem csupán sokvallású kontextusokban, hanem ugyanannyira ott is, ahol egy bizonyos hit nagy többségben van. Szükséges a kisebbségben levő csoportok jogainak és a vallásszabadságnak a védelme, és a lehetővé tétele annak, hogy mindenek hozzájárulhassanak a közjóhoz. A vallásszabadságot fenn kell tartani, mert az az emberi személy méltóságából ered, alapja pedig minden emberi lény Isten képére és hasonlatosságára teremtetése (Gen 1,26). Minden vallás és hit követőjének egyenlő jogai és felelőssége van.²⁸

Evangélizáció és kultúrák

97. Az evangélium gyökeret ereszt különböző kontextusokban azáltal, hogy részt vesz speciális kulturális, politikai és vallási valóságokban. Az emberek iránti és kulturális, szimbolikus életviláguk iránti tisztelet szükséges ahhoz, hogy az evangélium meggyökeresedjen azokban a különféle realitásokban. Így részvétellel és a szélesebb kontextussal való dialógussal kell, hogy kezdődjön, hogy észrevegyük hogyan van Krisztus már jelen és hol működik már Isten Lelke.

98. Az evangélizáció kapcsolata a gyarmati hatalmakkal a misszió történetében ahhoz a feltevéshez vezetett, hogy a keresztyénség nyugati formái a standardok, amelynek alapján mások evangéliumhoz való hűsége megítélendő. A gazdasági hatalmat és kulturális hegemóniát

²⁶ Vö. Baar Statement: Theological Perspectives on Plurality, WCC, 1990.

²⁷ PCID, Dialogue and Proclamation, 1991, §9.

²⁸ Christian Witness in a Multi-Religious World: Recommendations for Conduct, 2011.

élvezők általi evangélizáció az evangélium eltorzítását kockáztatja. Ezért a szegényekkel, kisemmizettekkel és a kisebbségben lévőkkel való társas viszonyt kell megcélózniuk, és az ő teológiai forrásaik és látomásaik kell, hogy alakítsák őket.

99. Az uniformitás erőszakolása kétségbe vonja minden Isten képére és hasonlatosságára teremtett egyén páratlanságát. Míg Babel uniformitást próbált meg kierőszakolni, a tanítványok igehirdetése pünkösd napján egységet eredményezett, amelyben a személyes sajátosságok és közösségi identitások nem vesztek el, hanem tiszteletet kaptak – saját nyelvükön hallották a jó hírt.

100. Jézus kihív minket saját királyságunk, saját felszabadulásunk, saját függetlenségünk (Csel 1,6) szűk látókörű érdeklődéséből, azáltal, hogy felfed számunkra egy nagyobb látomást és képessé tesz bennünket a Szentlélek által arra, hogy „a föld végső határáig” menjünk, mint Isten igazságosságának, szabadságának és békéjének tanúi minden térbeli és időbeli kontextusban. Elhívásunk Jézusra mutatni önmagunk vagy intézményünk helyett, mások érdekeit tartva szem előtt és nem a magunkéit (Fil 2,3-4). Nem ragadhatjuk meg az írárok komplexitását egy domináns kulturális perspektíván keresztül. A kultúrák pluralitása a Lélek ajándéka, hogy elmélyítse azt, ahogyan megértjük hitünket és egymást. Eképpen, a hit interkulturális közösségei, ahol különböző kulturális közösségek együtt ünnepelnek istentiszteletet, egy módja annak, amelyben a kultúrák egymással hitelesen összekapcsolódnak és ahol a kultúra gazdagíthatja az evangéliumot. Ugyanakkor az evangélium bírálja a kulturális felsőbbrendűség eszméit. Ezért „az evangéliumnak ahhoz, hogy gyümölcsöző legyen, hűségessé kell lennie önmagához, és az emberek kultúrájában kell, hogy testet öltson vagy abba beleygökerezzen... Folyamatosan kell, hogy keressük a Szentlélek éleslátását, hogy segítségünkre legyen, hogy jobban észrevegyük ahol az evangélium kihívást jelent egy bizonyos kultúra számára, helyesli vagy átváltoztatja azt”²⁹ az életért.

AZ ÉLET ÜNNEPE: ZÁRÓ ÁLLÍTÁSOK

101. A Szentháromság Isten szolgálói vagyunk, aki a jó hír hirdetésének misszióját adta nekünk minden ember és az egész teremtés számára, különösképpen az elnyomottaknak és szenvedőknek, akik vágyakoznak az élet teljességére. A misszió – mint Krisztus melletti közös bizonyoságtétel – meghívás „Isten országának” vendégségébe (Lk 14,15). Az egyház missziója az, hogy elkészítse a lakomát és meghívjon minden embert az élet ünnepére. Az ünnep az Isten – aki a bővelkedő élet forrása – szeretetéből kiáradó teremtés és gyümölcsöt termés ünneplése. A felszabadulásnak és az egész teremtés megbékélésének jele, amely a misszió célja. Isten Lelke missziójának megújult elismerésével ajánljuk a következő állításokat válaszként a dokumentum elején felvetett kérdésekre.

102. **Állítjuk, hogy Isten missziójának célja az élet teljessége (Jn 10,10) és ez a kritériuma a tisztánlátásnak a misszióban.** Ezért arra hívtunk el, hogy felismerjük Isten Lelkét mindenhol, ahol az élet teljességében jelen van, különösképpen az elnyomott emberek felszabadításának, a gyógyításnak és az összetört közösségek megbékélésének, illetve az egész teremtés helyreállításának tekintetében. Kihívás számunkra, hogy méltányoljuk az életigenlő erőket, amelyek jelen vannak különböző kultúrákban és, hogy szolidaritásban legyünk mindazokkal, akik részt vesznek az életet igenlő és megtartó misszióban. Felismerjük és szembeszállunk a gonosz erővel, ahol a halál és életagadás erőit tapasztaljuk.

²⁹ Called to One Hope, pp.21-22; 24.

103. **Állítjuk, hogy a misszió Isten teremtő cselekedetével kezdődik és az újjáteremtésben folytatódik a Szentlélek életre keltő ereje által.** A Szentlélek, amely tűznyelvekben töltetett ki pünkösdkor, betölti szívünket és Krisztus egyházává tesz minket. A Lélek, amely Krisztus Jézusban volt, önmegüresítő és keresztet viselő életmódra inspirál bennünket, és elkíséri Isten népét, ahogyan Isten szeretete mellett igyekszünk tanúbizonyságot tenni szóban és cselekedetben. Az igazság Lelke minden igazságra vezet, és képessé tesz minket arra, hogy szembeszálljunk a démoni erővel és az igazságot szóljuk szeretetben. Mint megváltott közösség, megosztjuk másokkal az élet vizét és az egység Lelkét keressük, hogy gyógyítson, megbékélést szerezzen és megújítsa a teljes teremtést.

104. **Állítjuk, hogy a spiritualitás a misszió energiaforrása, és hogy a misszió a Lélekben transzformatív.** Ezért keressük perspektívánk újraorientálását a misszió, a spiritualitás és a teremtés között. A missziói spiritualitás, amely a liturgiából és istentiszteletből ered újra összekapcsol bennünket egymással és a szélesebb teremtéssel. Úgy véljük, hogy részvételünk a misszióban, létezésünk a teremtésben és lelkigyakorlataink összefonódnak, mert kölcsönösen transzformatívak. A misszió, amely a teremtéssel kezdődik, arra hív bennünket, hogy az életet minden dimenziójában Isten ajándékként ünnepeljük.

105. **Állítjuk, hogy Isten Lelkének missziója a teljes teremtés megújítása.** „Az Úr a föld és ami betölti” (Zsolt 24,1). Az élet Istene védelmezi, szereti a természetet és gondoskodik róla. Az emberiség nem az ura a földnek, de felelős a teremtés integritásáért való gondoskodásért. A túlzott mohóság és a korlátlan fogyasztás, amely a természet folyamatos tönkretételéhez vezet, véget kell, hogy érjen. Isten szeretete nem hirdet emberi üdvösséget külön a teljes teremtés megújulásától. Arra hívtunk el, hogy emberközpontú céljainkon felülemelkedve vegyünk részt Isten missziójában. Isten missziója minden életnek szól, és nekünk el kell ismernünk ezt és szolgálnunk a misszió új formáiban. Imádkozunk bűnbánatért és megbocsátásért, de cselekedetre is hívunk most. A misszió szívében ott áll a teremtés.

106. **Állítjuk, hogy a mai missziói mozgalmak a globális Délről és Keletről származnak, amelyek többirányúak és sokoldalúak.** A keresztyénség globális Dél és Kelet felé elmozduló súlypontja kihívást jelent számunkra, hogy felderítsük azokat a missziológiai kifejezéseket, amelyek ezekben a kontextusokban, kultúrákban és spiritualitásokban gyökereznek. Tovább kell fejlesztenünk a kölcsönösséget és társas viszonyt és támogatni az egymásra utaltságot a misszió és az ökumenikus mozgalmon belül. Missziói gyakorlatunknak szolidaritást kell mutatnia a szenvedő népekkel és harmóniát a természettel. Az evangélizáció önmegüresítő alázatban, mások iránti tisztelettel és más kultúrák és hitek embereivel való dialógusban történik. Ebben a világban szintén magában kell foglalnia a szembeszállást az elnyomással és az elembertelenítés struktúráival és kultúráival, amelyek ellentmondanak Isten uralma értékeinek.

107. **Állítjuk, hogy a perifériára szorult emberek a misszió közvetítői és prófétai tisztet gyakorolnak, amely hangsúlyozza az élet teljességét mindenek számára.** A társadalom perifériára szorultjai Isten missziójának fő partnerei. A perifériára szorult, elnyomott és szenvedő embereknek külön adottságuk van arra, hogy megkülönböztessék, melyik hír jó számukra és melyik rossz veszélyeztetett életük számára. Ahhoz, hogy elkötelezzük magunkat Isten életet adó missziója mellett, hallgatnunk kell a peremről jövő hangokra, hogy meghalljuk, mi az életigenlő és mi az életet pusztító. Misszióinkat abba az irányba kell fordítanunk, melyet a perifériára szorultak tettei határoznak meg. Az igazságosság, szolidaritás és inkluzivitás a perifériáról származó kulcsfogalmak a misszióban.

108. **Állítjuk, hogy Isten gazdasága a mindenk számára érvényes szeretet és igazságosság értékein alapul és, hogy az átalakító misszió ellenáll a szabadpiacú kapitalizmus bálványimádásának.** A gazdasági globalizáció az élet Istenét hathatósan felváltotta a mammonnal, a szabadpiacú kapitalizmus istenével, amely azt a hatalmat állítja magáról, hogy megváltja a világot a jólét és gazdagság túlzott felhalmozása által. A misszióknak ebben a kontextusban a kultúrával szembe kell szállniuk, más alternatívákat kell felkínálniuk az ilyen bálványimádó látomásokról helyett, mert a misszió az élet, igazságosság és béke Istenéhez tartozik, nem pedig ehhez a hamis istenhez, amely nyomorúságot és szenvedést hoz embernek és természetnek egyaránt. A misszióknak így erősen kritizálniuk kell a mohóság gazdaságát és részt kell venniük a szeretet, megosztás és igazságosság szent gazdaságában és gyakorolniuk kell azt.

109. **Állítjuk, hogy Jézus Krisztus evangéliuma jó hír minden korban és helyen és hirdettetnie kell a szeretet és alázat Lelkében.** Állítjuk a megtestesülést, keresztesítést és feltámadás központiságát üzenetünkben és abban a módban, ahogyan evangélizálunk. Ezért az evangélizáció mindig Jézusra és Isten királyságára mutat és nem intézményekre, és az egyház létéhez tartozik. Az egyház prófétai hangjának nem szabad hallgatnia azokban az időkben, amelyek megkívánják, hogy hallassa ezt a hangot. Az egyház arra hivatott el, hogy evangélizációs módszereit megújítsa, hogy közölje a jó hírt hittel, inspirációval és meggyőződéssel.

110. **Állítjuk, hogy a dialógus és az együttműködés az életért lényegesek a misszió és az evangélizáció számára.** A hiteles evangélizáció tiszteletben tartja a vallás- és hit szabadságot minden ember számára, hiszen ők Isten képmásai. Az erőszakos eszközökkel, gazdasági ösztönzéssel és hatalommal való visszaéléssel történő prozelitizmus az evangélium üzenetének ellentettje. Az evangélizációban fontos a különböző hitű emberek közötti tisztelet és bizalom alapuló kapcsolatok kiépítése. Értékelünk minden emberi kultúrát, és felismerjük, hogy az evangéliumot egy csoport sem birtokolja, hanem minden emberé. Megértjük, hogy feladatunk nem Istent magunkkal hozni, hanem tanúbizonyságot tenni az Isten mellett, aki már ott van (Csel 17, 23-28). A Lélekbe bekapcsolódva képessé válunk arra, hogy átlépjünk kulturális és vallási határokat, hogy együtt dolgozzunk az Életért.

111. **Állítjuk, hogy Isten mozgatja és felhatalmazza a missziói egyházat.** Az egyház, mint Isten népe, Krisztus teste és a Szentlélek temploma dinamikus és változó, ahogyan folytatja az isteni missziót. Ez formák és közös tanúságtételek változatosságához vezet, amelyek a világkeresztyénség változatosságát tükrözik. Ezért az egyházaknak mozgásban kell lenniük, együtt utazva a misszióban, folytatva az apostolok misszióját. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy az egyház és a misszió egységben kell, hogy legyen és a különböző egyházi és missziói testületeknek együtt kell dolgozniuk az Életért.

112. A Szentháromság Isten a teljes teremtést hívja az Élet ünnepére Jézus Krisztus által, aki azért jött, „hogy életük legyen, sőt bőségben éljenek” (Jn 10,10), a Szentlélek által, aki megerősíti Isten királyságának látomását, „Mert én új eget és új földet teremtek” (Ézs 65,17). Elkötelezzük magunkat együtt alázatban és reménységben Isten missziója mellett, aki újjáteremt és megbékéltet mindeneket. És imádkozunk, „Életnek Istene, vezess minket igazságra és békére!”

*Fordította: Kóczián Viktória és Iszlai Endre
Lektorálta: Gonda S. László*